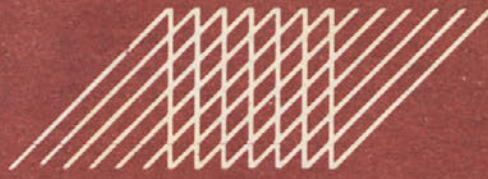

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

ŠTEVILKA 2 LETO XIV FEBRUAR 1986

ČESTITAMO OB 8. MARCU

Uredništvo

Mati, žena, dekle! Vse najboljše za tvoj praznik! Veliko bo takih voščil za 8. marec, veliko dobrih želja, veliko spodbud. Vse premalo pa je med letom skupnih naporov za samoupravno reguliranje družbenega položaja žensk in premalo naprav za odkrivanje novih možnosti za podružbljanje pomembnih družinskih funkcij.

V štiridesetih letih povojne socialistične izgradnje so se ženske skupaj z moškimi borile za nov družbeni položaj človeka in za zmago napredka v svetu. Zavedale so se, da je za ukinjanje podrejenosti žensk potrebno ukinjanje podrejenosti nasploh in da je ženska emancipacija naravna stopnja v uresničevanju emancipacije nasploh. Toda, naša teoretična marksistična misel, čeprav bogata, je začela zaostajati za razvojem samoupravnega položaja žensk, ali bolje rečeno, za problemi, ki spremljajo vsakodnevno žilavo bitko za polno afirmacijo družbeno-ekonomskega in političnega položaja žensk in delovnih ljudi nasploh. Poznano je, da samo razvita marksistična teorija omogoča ustvarjalno kritično analizo družbe, človekovih dejanj, hotenj in njegovih družbenih problemov. Vsakodnevno moramo upoštevati tudi življenje žensk, njihove vsakodnevne življenjske interese, mišljenja, težave in radosti.

V nedavni preteklosti so v naš družbeni prostor, kot tudi v ZK, prodirale tendence, ki so bile v nasprotju z osnovnimi načeli marksistične znanosti o poteh in sredstvih uresničevanja enakopravnosti ženske. Širila so se malomeščanska gle-

danja na življenje in razvoj in potrošniška mentaliteta. Poudarjena je bila borba za osebni standard, veliko manj pa je bilo naporov za napredek družbenega standarda in uresničitev socialistične solidarnosti.

Po eni strani se je večal delež žensk v vrstah zaposlenih, po drugi pa so zaostajale rešitve, ki bi zaposlenim ženskam omogočile dostojno življenje, jih razbremenile dodatnega in nočnega dela in jim omogočile polno uveljavitev v družbenem življenju, čeprav vse pomembne resolucije in dokumenti družbenopolitičnih organizacij poudarjajo, da je množično sodelovanje žensk v politiki in

gospodarstvu strateško vprašanje, izgradnje socializma in socialističnega samoupravljanja.

Socialistična družba se ne more zgraditi in stabilizirati brez aktivne udeležbe ženske, brez njihovega sodelovanja v sodobni proizvodnji, brez njihovega usposabljanja za vse družbene funkcije in odgovorov. Znano je, da je žensk več v temeljnih delegacijah kot na višjih nivojih odločanja. Vse premalo je žensk na vodilnih delovnih mestih v gospodarstvu in tudi širše. Tako stanje zahteva, da nosilci kadrovske politike z družbenim dogovorom precizirajo svoje odgovornosti in naloge v planiranju dolgoročnih kadrovskega potreb z zagotavljanjem enakih možnosti zaposlitve na vsakem delovnem mestu.

V še neaktiviranih potencialih žensk obstoja ogromna rezerva za naš bodoči vsestranski razvoj. To je naša dejanska razvojna prednost, ki pa ni namenjena sama sebi. Ne gre le za izboljšanje našega standarda. Ženska želi sodelovati v družbeni proizvodnji in odločati o ustvarjenem dohodku, da bi tudi sama bolje živela, da bi se osvobodila zgodovinske zapuščine suženjstva v gospodinjstvu in se uveljavila kot ustvarjalna osebnost v celotnem družbenem življenju. Samo ekonomska emancipacija in izobrazba nista dovolj, nujna je popolna enakopravnost človeka kot samoupravljalca. Zato ni dovolj le povečanje števila zaposlenih žensk, čeprav je to velik napredek, ampak moramo učinkovito reševati vse

probleme, katerih reševanje prispeva k uresničevanju enakopravnosti žensk. Opozoriti velja na vzgojo in otroško varstvo. Le-to je pomemben korak za uresničitev enakopravnosti ženske, s tem, da se uspešno rešuje protislovje med biološko reprodukcijo in profesionalnim delom, ki z vso močjo pritiska na zaposleno žensko.

Reševanje tega problema mora biti vključeno v vse srednjeročne in dolgoročne družbene plane, ker je to predvsem ekonomsko vprašanje. V visokem deležu žensk med zaposlenimi se ne skriva le večji nacionalni dohodek na prebivalca, temveč prinaša s seboj tudi razvitejšo strukturo skupne in splošne porabe, razvitejši družbeni standard itd.

V pogojih hitrega napredovanja in preobrazbe družbe je tudi družina doživljala svojo transformacijo, ki ni neodvisna od gibanja v družbi nasploh. Postavlja se vprašanje, koliko smo napredovali v proučevanju odnosov družina — družbeni sistem, družina, šola, družba ipd.

Manjkajo nam odgovori na vprašanje, kaj pomenijo spremembe klasičnih funkcij družine za samo družino in družbo in do kakšne mere se je spremenila vloga moža-očeta v družini.

Vsa ta odprta vprašanja in še mnoga druga terjajo stalno akcijo celotne družbe in vseh subjektivnih sil v smeri razreševanja problematike, ki je vezana na celovit položaj ženske v naši družbi.

F. B. in B. P.

IZ DELA SAMOUPRAVNIH ORGANOV

V februarju smo na delavskih svetih obravnavali in sprejemali samoupravni sporazum o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja v občini Novo mesto za obdobje 1986 — 1990 in samoupravni sporazum o štipendiranju.

1. Samoupravni sporazum o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja v občini Novo mesto za obdobje 1986 — 1990

Ta sporazum obsega zlasti:

- temeljne usmeritve in kriterije pri oblikovanju politike zaposlovanja za obdobje 1986 — 1990,
- ukrepe za uresničevanje sprejete politike zaposlovanja,
- način in postopek usklajevanja letnih načrtov zaposlovanja za obdobje 1986—1990,
- obveznosti in način spremljanja uresničevanja sprejete politike zaposlovanja.

1. TEMELJNE USMERITVE IN KRITERIJI ZA OBLIKOVANJE POLITIKE ZAPOSLOVANJA ZA OBDOBJE 1986 — 1990:

- produktivno in selektivno zaposlovanje glede na uspešnost in učinkovitost OZD;
 - prednost pri dodatnem zaposlovanju imajo: OZD, ki so izvozno usmerjene, in tiste, ki se bodo vključile v izvoz na konvertibilno področje, OZD, ki opravljajo razvojno raziskovalno delo;
 - dodatno zaposlovanje praviloma ni mogoče na režijsko-administrativnih delih;
 - dodatne možnosti zaposlovanja bo možno uresničiti z: omejevanjem pogodbenega, nadurnega, dodatnega in sezonskega dela, doslednim upokojevanjem, zaposlovanjem s skrajšanim delovnim časom;
 - znanje delavcev za konkretna dela in naloge bo dopolnjeno s funkcionalnim izobraževanjem;
 - pri deficitarnih delih in nalogah bodo predvsem izboljšane delovne razmere in pa boljše vrednotene;
- vrstni red pri potrebah po delavcih bo naslednji:
 - notranje prerazporejanje že zaposlenih delavcev v okviru TOZD, med TOZD v DO in SOZD,
 - zaposlovanje ustrežno usposobljenih invalidov SPIZ ali komisije 1. stopnje pri skupnosti za zaposlovanje,
 - zaposlovanje pripravnikov oz. štipendistov usmerjenega izobraževanja,
 - zaposlovanje brezposelnih, ki uživajo med začasno brezposelnostjo denarno nadomestilo ali denarno pomoč,
 - zaposlovanje ostalih iskalcev zaposlitve;

- zaposlovanje pripravnikov:
 - le-te bomo zaposlovali glede na dodatne in nadomestne potrebe (upokojitve),
 - s pripravniki bo pokrita tudi fluktuacija,
 - število sprejetih pripravnikov mora biti najmanj 2/3 vseh na novo sprejetih.

2. UKREPI ZA IZVAJANJE SPREJETE POLITIKE ZAPOSLOVANJA:

- izobrazbena struktura novo zaposlenih v obdobju 1986 — 1990 bo boljša od izobrazbene strukture že zaposlenih,
 - usmerjanje že zaposlenih k izobraževanju ob delu in iz dela,
 - v razvidih del in nalog je treba pogoj delovnih izkušenj določiti je za nadzorna, svetovalna in vodstvena dela ter dela s posebnimi pooblastili in odgovornostmi; v ostalih primerih, kjer so te izkušnje potrebne, pa le v dolžini pripravniške dobe,
 - v vseh primerih, kjer to dopušča narava dela, razširiti možnost za zaposlovanje kadrov z različnimi izobrazbenimi profili,
 - v vsakem šolskem letu v odboju 1986 — 1990 je treba zagotoviti takšno število kadrovske štipendij, da bodo na 100 zaposlenih delavcev podeljene najmanj 4 kadrovske štipendije,
 - treba je omejiti pogodbeno in začasno delo,
 - omejevanje dela prek polnega delovnega časa in drugega dopolnilnega dela,
 - uvajanje izmenskega dela in sklepanje delovnega razmerja za čas, ki je krajši čas od polnega.
3. Sporazum je sklenjen, ko ga sprejmejo samoupravni organi temeljnih in drugih organizacij ter delovnih skupnosti, ki zaposlujejo več kot 3/4 v občini zaposlenih delavcev in velja za temeljne in druge OZD in delovne skupnosti, ki ga podpišejo.

2. Samoupravni sporazum o štipendiranju

- Delovna skupina za pripravo sprememb samoupravnih aktov štipendiranja je obravnavala vse pripombe, ki so se izoblikovale v javni razpravi, in posredovala naslednje spremembe:
- dopolni se 4. člen s tem, da se omogoči tudi štipendiranje tistih, ki s svojimi izrazito nadpovprečnimi učnimi rezultati in uspešnim vključevanjem v različne šolske in izvenšolske dejavnosti dokazujejo svoje izjemne intelektualne sposobnosti in delovne rezultate;
 - materialne možnosti vseh mladih za šolanje bodo prehodno izenačene tudi s prispevkom za znižanje cene družbene prehrane učencev in študentov; ta prispevek

je prehodna oblika štipendijskega dinarja; tu se predvsem izpostavlja socialni moment; obseg 0,5% od BOD se zaradi sofinanciranja prehrane ne bo povečeval; sredstva je možno glede na zakon o usmerjenem izobraževanju iskati v okviru izobraževanja,

— večina pripomb na 9. člen je bila v smislu povečanega cenusa ali celo oprostitev cenusa pri kadrovske štipendijah, zato je predložen kot cenzus povprečen OD na zaposlenega v SRS, ugotovljen za preteklo leto, dana je možnost, da se v regijah, kjer ni dovolj kadrovske štipendistov,

Kadrovske štipendije za študente:

uspeh	v kraju bivanja štev. točk	izven kraja bivanja štev. točk
6,0 — 7,0	425	895
7,1 — 7,3	540	1010
7,4 — 7,6	630	1100
7,7 — 7,8	690	1160
7,9 — 8,1	775	1245
8,2 — 8,3	835	1305
8,4 — 8,6	925	1395
8,7 — 8,9	1010	1480
9,0 — 10,0	1320	1790

Ta lestvica nakazuje zlasti naslednje prednosti: v večji meri uveljavlja načelo nagrajevanja po delu oziroma stimulacije za študijski uspeh, saj je stara lestvica v dejanski porazdelitvi težila k uravnilovki. S povečevanjem števila kategorij od 6 na 9 se povečuje občutljivost lestvice, kar praktično tudi pomeni, da študent lažje napreduje iz kategorije v kategorijo, kar bo verjetno krepilo interes za izboljšanje študijskega uspeha. Pri stari lestvici je bilo namreč pogosto zelo težko izboljšati uspeh toliko, da je štipendist preskočil v višji razred na lestvici. Nova lestvica je modelirana tako, da sama po sebi v globalu ne zahteva več sredstev, dejansko pomeni le notranjo prerazdelitev.

Delovna skupina se zaveda, da spemembe 10. člena zahtevajo od delovnih organizacij, ki so locirane na periferiji, več sredstev za kadrovske štipendije, vendar meni, da je treba na te stroške gledati globalno in ne parcialno (kasnejše reševanje stanovanjskih razmer ipd.).

Prav tako delovna skupina ne misli, da gre za odliv sredstev za kadrovske štipendije iz manj razvitih območij, ker te štipendije ostajajo.

Delovna skupina stoji na stališču, da je treba iti v predlagane spremembe, da bi v večji meri izenačili možnosti mladim za šolanje. Kar se tiče hipotetičnih izračunov posledic predlaganih sprememb, je storjeno vse, kar se da

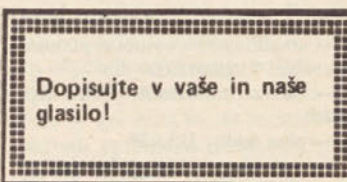
podeljujejo le-te mimo omejitve; — v 10. členu se je število točk za kadrovske štipendiste, ki se šolajo izven kraja bivanja, povečalo za 230 točk; kategorija štipendistov iz združenih sredstev, ki dobiva dodatek za šolanje izven kraja stalnega bivališča, bi bila namreč po poprejšnjem predlogu v ugodnejšem položaju kot kadrovske štipendisti, ki se šolajo izven kraja stalnega bivališča;

— ponujena je tudi nova lestvica za kadrovske štipendije študentom, ki je v primerjavi s staro lestvico zasnovana na empiričnih podatkih porazdelitve ocen.

storiti glede na družbeni informacijski sistem.

Vse pobude za koriščenje študijskih sredstev 0,5% od BOD v občini za druge namene (kritje stroškov AOP, kritje stroškov plačilnega prometa, materialni stroški, OD strokovnih delavcev...), ki bi jih vključili v 28. člen, niso sprejemljive. Štipendijska sredstva je treba tudi v bodoče uporabljati namensko kot doslej, zlasti ker prispevne stopnje 0,5% od BOD v sedanjih razmerah ne moremo spreminjati oziroma povečevati.

Kadrovsko-spolni sektor
Pripravil: ZVONE PRESKAR

ZAHVALA

Vsem, ki so nam omogočili rekreativno zdravljenje v Smarjeških Toplicah v januarju 1986, se iskreno zahvaljujemo. Udeleženci zdravljenja

12. seja delavskega sveta delovne organizacije je bila 31. 1.

Osrednja točka dnevnega reda je bila obravnava in sprejem planov za letošnje poslovno leto ter obravnava predloga skupnih temeljev za pripravo

srednjeročnih planov TOZD in DO za obdobje 1986—90. Za letošnje leto imamo predvidene naslednje planske obveznosti:

Proizvodnja	Enota mere	Plan 1986
TO PREDILNICA METLIKA		
— predenje	B. kg	1.504.070
trikotažna preja	B. kg	9.316
— sukanje	B. kg	243.380
konvertirnica	B. kg	1.050.000
barvarna	kg	850.000
predilnica Novo mesto		
— predenje	B. kg	108.240
— mikana preja	B. kg	144.115
— efekti sukanji	B. kg	34.580
priprava	B. kg	1.240.274
tkalnica	B. kg	7.102.489
apretura	got. metri	3.504.949
pletalnica	obrati	2.830.240
TO KONF. I NOVO MESTO	izd. min	17.100.000
	kosi	285.000
TO KONF. II VINICA	izd. min	19.108.850
	kosi	354.062
TO KONF. III TREVNJE	izd. min	55.272.000
	kosi	987.000
TO KONF. PRNJAVOR	izd. min	15.789.735
	kosi	263.165
KOOPERACIJA		400.000
Prodaja		
	Plan 1986	
TKANINA		
domači trg:	tkanine	2.095.240
	pletanine	260.550
	SKUPAJ	2.355.790
izvoz:	konvertibila	1.200.000
	kliring	225.000
	SKUPAJ	1.425.000
SKUPAJ TKANINA		3.780.790
PREJA		
domači trg	— prodaja	82.500
	— usluga predenja	106.000
	SKUPAJ	188.500
USLGA REZANJA		85.000
KONFEKCIJA		
domači trg NM + VIN. + PRNJAVOR		750.000
izvoz:		
Konf. NOVO MESTO	— »lohn«	220.000
	— klasičen	35.000
	SKUPAJ	255.000
Konf. VINICA	— »lohn«	70.750
	— klasičen	111.250
	— kliring	18.000
	SKUPAJ	200.000
Konf. TREVNJE	— »lohn«	982.000
Konf. PRNJAVOR	— »lohn«	95.000
SKUPAJ DOMAČI TRG NM + VIN. + PRNJAVOR		750.000
SKUPAJ IZVOZ NM + VIN. + PRNJAVOR		550.000
IZVOZ KONF. TREVNJE		982.000

— stroški DO Novoteks so planirani v višini 7.990.018.600 din
— število zaposlenih 3.287 (oz. 3.284)

— plan nadur 113.920
V planu investicij za letošnje leto so zajete le najnujnejše naložbe in naložbe, ki so posledica obveznosti investiranja iz leta 1985 (predvsem oprema iz mednarodnega kredita).

V razpravi je glavni direktor opozoril, da se na naslednje naloge, ki jih moramo izpolniti v letošnjem letu:
— dosledno izvajanje vseh planov
— proizvodnje, prodaje (povečati prodajo konfekcijskih izdelkov na domačem, huD, zmanjševanje vseh vrst

stroškov ter dokončanje investicij, začeti v preteklem letu,

— stremeti za čimboljšo kvaliteto in dosledno spoštovati izdelavne roke,
— odprava motenj v TO Predilnica Metlika,

— povečanje osebnih dohodkov.

Po obrnavi planov je delavski svet predlagal delavskim svetom, naj jih sprejmejo v predlagani obliki s pripombo, da mora imeti pri izvozu prednost klasični izvoz ter da je potrebno povečati plan prodaje konfekcijskih izdelkov na domačem trgu. Skupno komisijo 5a spremljanje izvajanja samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za razporejanje

čistega dohodka in za delitev sredstev za OD na ravni delovne organizacije, razširjena z direktorji TO in vodjo skupine Doro Kovačič, pa je zadovoljil, da še v februarju pregleda kriterije za izračun vrednosti točke.

Pri obravnavanju srednjeročnih planov je bilo delavskemu svetu pojasnjeno, da se za novomeško in viniško konfekcijo za naslednje obdobje ne načrtuje širjenja proizvodnih zmogljivosti, pa tudi naložbe bodo izključno v modernizacijo in dopolnjevanje tehnologije lede na prodajni asortiman. V novomeški konfekciji tudi ni predvideno povečanje zaposlenosti, medtem ko se bo število delavcev na Vinici postopoma povečevalo.

Za TO v Trebinju in Prnjavoru pa se načrtuje za prihodnje obdobje povečanje proizvodnih kapacitet: v Prnjavoru uvedba druge izmene, v Trebinju pa izgradnja nove konfekcije. S tem se bo tudi število zaposlenih v obeh temeljnih organizacijah povečalo. Investicije v TO v Prnjavoru bodo predstavljale zaključevanje investicije in dopolnitev tehnologije z ozirom na izdelavni asortiman konfekcijskih artiklov, v Trebinju pa je poleg modernizacije obstoječega strojnega parka predvidena še gradnja novih proizvodnih prostorov in povečanje proizvodnih kapacitet.

Za metražni del proizvodnje je predvideno nadaljevanje razvoja, začrtanega v letu 1985 in 1986. Del tako imenovane klasične proizvodnje bodo preusmerili na proizvodnjo z uporabo manjšega dela uvoženih surovin in z višjo kvaliteto predelave in obogatitvijo s pestrejšimi prejemi ter surovinami. Seveda pa je vse to povezano s tržnimi zahtevami. Stremeti moramo k zmanjšanju uvozne odvisnosti in k povečanju izvoza. Vse torej temelji na

uvajanju novih asortimanov tkanin in prej.

Na osnovi takih tržnih zahtev in na podlagi možnosti, ki nam jih daje obstoječa tehnologija, bomo razvijali programe klasičnih tkanin, učinkovitih modnih tkanin, mikanih tkanin in učinkovitih sukancev. Poleg tkanin za oblačilne tekstilne izdelke bomo razvijali tudi novi program tekstilnih izdelkov za neoblačilne namene. V celoti se obseg proizvodnje bistveno ne bo spreminjal (razen nekaj več proizvodnje preje), predvidena pa je rast produktivnosti in zmanjšanje števila zaposlenih (v TO Tkanina za 10%), v metliški predilnici pa za okrog 25 delavcev.

V Predilnici Metlika bodo naložbe v naslednjem srednjeročnem obdobju naslednje: naložbe, ki jih zahteva že načrtovana prestrukturacija, nadaljnja modernizacija in odprava ozkih grl ter dopolnjevanje tehnologije predenja za dodatne programe prej. V TO Tkanina bomo dali prednost usposobitvi opreme, kreditirane od IFC in ki predstavlja osnovo za prestrukturiranje proizvodnje, nadaljnji modernizaciji opreme, ki je zastarela in tehnološko predstavlja ozka grla v proizvodnji, ter naložbi (v manjšem obsegu) za programe neoblačilnega karakterja.

Za TO Trgovina je v tem srednjeročnem obdobju predvideno vlaganje v obstoječe prodajalne zaradi obnove dotrajane opreme in v nakup novih trgovskih lokalov. Predvideno je, da bodo odprli sedem novih in posodobili pet obstoječih prodajal.

Pod zadnjo točko dnevnega reda je delavski svet sprejel spremembo enotne politike povračil stroškov, ki jih imajo delavci pri opravljanju določenih del, in sicer:

dnevnica		
— cela od 12 do 24 ur		2.606 din
— polovična od 8 do 12 ur		1.357 din
— znižana od 6 do 8 ur (2 uri izven delovnega časa)		974 din
— znižana za trgovskega zastopnika na sejmu v kraju bivanja		974 din
stroški prenočevanja		734 din
— brez računa		
stroški za ločeno življenje		16.515 din
— stroški za stanovanje največ		23.454 din
— stroški za prehrano največ		
terenski dodatek		1.042 din
— dnevno		
kilometrini — prevoz na delo in z dela		

Delavcem, ki nimajo organiziranih javnih prevozov na delo in z dela se priznajo stroški v višini 16 din za prevoženi kilometer.

Vse navedene spremembe veljajo od dneva potrditve na delavskem svetu.

Poročilo s sestanka OO ZK DSSS

20. 1. 1986 je bil sestanek OO ZK v skupnih službah, na katerem smo obravnavali mnenje o prijavljenem kandidatu za glavnega direktorja DO. Na razpis je namreč prišla le prošnja dosedanjega direktorja, ki je tudi podal program dela za obdobje 1986—1990.

Bistvena pripomba komunistov v skupnih službah je bila glede tistega dela programa, v katerem je govor o zmanjševanju režije. Mnenja smo bili, da se ne more na pamet in splošno govoriti o zmanjševanju režije za določen odstotek, temveč je treba pregledati konkretno vsak primer. Dejstvo je, da imamo v DO dosti ljudi, ki slabo delajo, vendar tako v proizvodnji kot v skupnih službah. Zato bi bilo potrebno obravnati s temi ljudmi, potrebno bi bilo več discipline, reda, odgovornosti, da vsak opravlja svoje delo — tu so rezerve in ne v »splošnem zmanjševanju režije«.

Pripombe so bile tudi glede odnosov med vodilnimi, ki ve-

likokrat niso usklajeni, ker se ne morejo med sabo dogovoriti. O teh primerih bi morali biti obveščeni tudi ostali delavci, ki bi v določenih situacijah dali svoja mnenja.

Kandidaturi smo izrekli vso podporo, vendar z vso povratno odgovornostjo kandidata in njegovih najbližjih sodelavcev samoupravnim organom DO.

Informirali smo se še s spremembo v delegatskem sistemu za bližajoče se volitve. Ustanovili bi skupne delegacije za vse tozde, ki bi zastopali DO v skupščinah sisov.

Na koncu smo se še seznanili s problemom izvršnega odbora sindikata DSSS, ki nima predsednika, ker nobeden izmed 7 predlaganih članov ne sprejme te funkcije. Zato smo predlagali razširitev kandidatne liste za izvršni odbor za dva člana (Slavko Kovačević in Ivo Panijan), kar se naj potrdi na naslednjem zboru delavcev.

Povzel: ZVONE PRESKAR

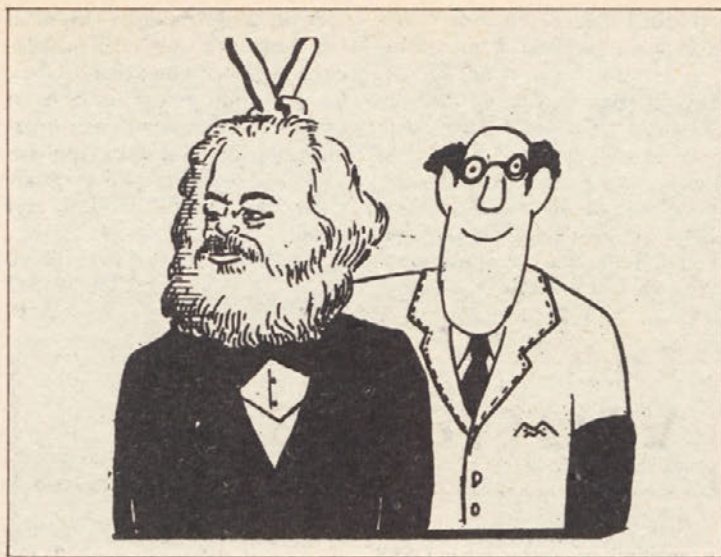
Naš »samoupravni« birokratizem

Z birokratizmom se ukvarjamo pri nas tako rekoč že od prvih začetkov nove Jugoslavije. Znani so Kidričevi zapisi proti birokratizmu, ki so nastali že pred osvoboditvijo. Od takrat izvira Kidričeva plastična prisposoba o birokratu-biciklistu, ki upogiba hrbet pred tistimi, ki so nad njim, in pritiska tiste, ki so pod njim. Nevarnost birokratizma je bila tudi po vojni kmalu ocenjena kot stalna nevarnost, ki bi utegnila povzročiti resne deformacije v socialističnem razvoju. Zato je bilo samoupravljanje ocenjeno kot eno izmed učinkovitih sredstev v boju proti birokratizaciji.

Uvedbo samoupravljanja je spremljalo tudi fizično zmanjšanje državnega aparata. Nekaj deset tisoč zaposlenih v državnem aparatu je odšlo na druge delovne dolžnosti. Vendar se je kljub temu pokazalo, da država nikakor ne odmirata hitro, da to odmiranje ne prinaša toliko učinkov, kot bi jih želeli in kot smo jih pričakovali. Nasprotno, doslej je bila krepitev države, s tem pa tudi krepitev družbenega položaja in številčnosti državnega aparata, vedno

živa alternativa, kadar so se v razvoju samoupravljanja pojavljali zastoji ali stranpoti. Kljub teoretičnim dokazom in praktičnim izkušnjam (lastnim, domačim!) o neučinkovitosti birokratskega upravljanja družbe se ta alternativa vedno znova pojavlja in uporablja. Tako kaže tudi sedanja družbena kriza.

Kaže namreč, da se tudi samoupravna organizacija dela do določene mere spogleduje z birokratsko organizacijo. Privlačno se zdi zlasti izločanje osebnega vpliva na odločitve in pa urejenost delovanja s pravili. Ker je samoupravno odločanje skupinsko odločanje, in ker odpravljamo hierarhijo v odnosih med organizacijskimi ravnimi (oblastni vidik hierarhije), naj bi to nadomestili z objektivnimi pravili, ki določajo ravnanje posameznikov. To spogledovanje z birokratsko organizacijo, pravzaprav le z nekaterimi njenimi prvini, ker je v celoti nesporno nezdružljiva s samoupravljanjem, je privedlo do vrste nezaželenih učinkov. Med njimi kaže navesti zlasti:

— preveliko število normativnih aktov, ki urejajo delovanje organizacije (statuti, pravilniki itd.) in ki je že tolikšno, da teh aktov ni mogoče več niti medsebojno uskladiti, kaj šele, da bi si delavci pravila lahko zapomnili in jih upoštevali;

— veliko število normativnih aktov, nenehno nastajanje novih in spremljanje obstoječih zahteva tudi veliko število delavcev, ki ta dela opravljajo — pri tem pa se seveda uveljavlja tudi Parkinsonov zakon, da en uradnik že pripravlja delo tudi drugemu uradniku;

— preveliko število delno tudi nasprotujočih si pravil, ob hkratnem pomanjkanju hierarhične kontrole in hierarhičnega razreševanja sporov, je privedlo tudi do tega, da se pravila premalo spoštuje (ker nespoštovanje ni strogo sankcionirano), zato postaja neodgovornost resna ovira za učinkovito organiziranost;

— množica pravil komplicira postopke uveljavljanja pravic, predlogov itd., zato se namesto prejšnjega hierarhičnega položaja pojavljajo nove oblike privilegijev (bližnjic): prijateljske vezi, sorodstvene prednosti itd.;

— problematična postaja motivacija delavcev za delo itd.

Birokrati so vsi zaposleni v pisarnah.

Ta označba pride iz francoske besede bureau, ki pomeni pisarno. V naših razmerah pa vsebuje tudi kanček grenkega priokusa, izvirajočega iz tako rekoč stalnega konflikta med zaposlenimi v proizvodnji in zaposlenimi v pisarnah. Ta konflikt izvira še iz časov, ko so zaposleni v pisarnah dejansko bili zelo privilegirani, deloma in ponekod pa so tudi še danes. Razlike so v fizičnih delovnih okoliščinah, ki se izražajo že v različnih delovnih oblekah, razlike so v kvalificiranosti, v tem, da delo v pisarnah ni normirano, da je marsikje še bolje plačano, da je (lahko) različen tudi delovni čas (fleksibilen v službah in fiksni v

proizvodnji) itd. Temu se pridružuje poslošena in zato pogosto napačna ocena, da je pisarniško delo odveč, nepotrebno, zajedalsko itd.

Problem je bolj zapleten, kot izgleda na prvi pogled. Na eni strani za to, da je delo, ki ga opravljajo zaposleni v pisarnah, nujna sestavina poslovanja delovne organizacije, in da brez tega dela organizacija združenega dela ne more normalno poslovati. Del pisarniškega dela je neposredno vezan s proizvodnim delom, kot je recimo kalkulatsko, konstruktorsko, načrtovalno, komercialno itd. Za del pisarniških opravil je povezava bolj posredna, kot je recimo arhiviranje materiala, administracije itd. Res je nadalje tudi, da perspektiva razvoja ni v tem, da bi vsi postali delavci na tekočem traku, temveč da tekoči trak kot zelo nehumano obliko dela ukinemo. Delavce v neposredni proizvodnji v primarnih in sekundarnih dejavnostih vse bolj nadomeščajo stroji oz. roboti. Delo postaja vse bolj intelektualno, vedno več tega dela se seli stran od neposredne proizvodnje. Avtomatizacija proizvodnje omogoča, da proizvodne procese kontrolirajo iz oddaljenosti, iz kontrolne ali komandne sobe.

Na drugi strani pa je tudi res, da je pisarniško delo zelo težko in marsikdaj nemogoče meriti, ter se zato v pisarnah lahko skrivajo številni nedelavci in lenuhi. Posebej pa je problematično ugotavljanje in objektivno mnenje potrebnega števila zaposlenih v pisarnah. Pri tem ne gre le za to, da je delo v pisarnah vsebinsko drugačno in da ga je mogoče drugače časovno razporediti, da je bolj individualizirano in da si zato lahko posameznik v večji meri sam določa tempo svojega dela (kar v proizvodnji določajo stroji). Gre predvsem za to, koliko pisarniško delo prispeva k proizvodnosti proizvodnega dela. Uradnik v pisarni je lahko zelo delaven in zelo zaposlen — pa vendarle je glede na pr-

oizvodne delavce objektivno nekoristen in v zajedalskem položaju, čeprav brez svoje krivde. Seveda kaže dodati, da tudi proizvozne temeljne organizacije niso imune pred zaposlovanjem delavcev, ki objektivno nič ne prispevajo k njihovi uspešnosti. Zato je nujno dosledneje uresničevati dohodkovno odvisnost in povezanost zaposlenih v skupnih

službah s proizvodnim delom in čim dosledneje uveljavljati načelo, da je potreben samo tisti delavec, ki s svojim delom objektivno prispeva k uspešnosti svoje organizacije. Zavest je treba izoblikovati in uveljavljati tako v »pisarnah« kot v proizvodnji, pri strojih.

Povzel in pripravil
po TiP 1983/7
Z. P.

VOLITVE 1986

Pretekla so štiri leta, odkar smo v temeljnih organizacijah in DSSS volili delegacije v družbeno-politične skupnosti (v zbor združenega dela) in skupščine SIS, ter dve leti, odkar smo volili delegate v samoupravne organe. Delavski sveti tozdov in DSSS so konec januarja razpisali volitve delegacij SIS in v DPS ter hkrati tudi v samoupravne organe, in sicer za 13. marca 1986 (v krajevnih skupnostih pa bomo volili 16. marca), v temeljnih organizacijah, ki se nahajajo v republiki Bosni in Hercegovini, pa bodo volitve izvedli 6. marca.

Glavno breme priprav na delegatske volitve je na sindikalnih organizacijah. Sindikalna organizacija je tista, ki skrbi za vodenje predkandidacijskih in kandidacijskih postopkov, evidentira možne kandidate, izoblikuje predloge kandidatnih list in jih posreduje v razpravo zborom delavcev ter sprejema dokončne kandidatne liste. Sindikat torej skrbi za pravočasno delo pri organizacijskih in kadrovskih pripravah na volitve. Gotovo pa sindikat pri evidentiranju ni imel lahkega dela, saj je bilo potrebno evidentirati veliko število kandidatov za vse delegacije SIS, ZZD in samoupravne organe (saj so kandidatne liste odprte, t.j. da je na listi več kandidatov, kot pa se jih voli), še posebej, če upoštevamo, da marsikdo ni pripravljeno sodelovati v delu skupščin oz. organov samoupravljanja. Seveda pa je moral sindikat upoštevati tudi omejitve v kandidiranju, ki so predpisane z zakonom: da nihče ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljen v isti organ oziroma delegacijo iste skupnosti, da član samoupravne delavske kontrole ne more biti hkrati član delavskega sveta, da delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi ne smejo biti izvoljeni v DS ali delavsko kontrolo, pa tudi člani volilnih komisij in volilnih odborov ne morejo kandidirati.

S sprejetjem samoupravnega sporazuma o oblikovanju skupnih delegacij za delegiranje v skupščine samoupravnih intere-

snih skupnosti občine Novo mesto na vseh delavskih svetih TO in DSSS s sedežem v Novem mestu imamo oblikovane skupne (posebne) delegacije v skupščine SIS za:

- izobraževanje
- raziskovanje
- kulturo
- zdravstvo
- telesno kulturo
- otroško varstvo
- socialno skrbstvo
- zaposlovanje
- pokojninsko in invalidsko zavarovanje in
- stanovanjsko skupnost.

Skupna delegacija za vsako posamezno SIS bo štela 8 članov in to po 3 delegate iz TO Tkanina, po 2 delegata iz TO Konfekcija I Novo mesto in DSSS ter 1 delegata iz TO Trgovina.

Posebna delegacija za zbor združenega dela bo štela po 7 članov v vsaki TO in DSSS, tako kot do sedaj.

Naj navedemo še organe samoupravljanja TO, DSSS in DO, ki jih bomo volili hkrati z delegati skupščin DPS in SIS:

- 34-členski delavski svet delovne organizacije, v katerega volijo: delavci TO Predilnica Metlika 4 delegate delavci TO Tkanina 12 delegatov delavci TO Konfekcija I Novo mesto 3 delegate delavci TO Konfekcija II Vinica 3 delegate delavci TO Konf. Pionir Prnjavor 2 delegata delavci TO Konfekcija III Trebinje 5 delegatov delavci TO Trgovina 2 delegata delavci DSSS 3 delegate,
- delavske svete TO in DSSS: TO Predilnica Metlika 15-članski DS TO Tkanina 31-članski DS TO Konfekcija I Novo mesto 17-članski DS TO Konfekcija II Vinica 15-članski DS TO Konfekcija III Trebinje 15-članski DS TO Konfekcija Pionir Prnjavor 15-članski DS TO Trgovina 9-članski DS DSSS 15-članski DS,

— 15-člansko skupno disciplinsko komisijo s sedežem v Novem mestu od tega volimo vsi delavci TO in DSSS predsednika in namestnika predsednika, iz katerekoli TO in DSSS, po 3 člane iz vsake TO in DSSS (oz. 2 člana iz tiste TO oz. DSSS, iz katere je predsednik oz. namestnik) ter 3 člane z liste, ki jo določi zbor združenega dela skupščine občine (zunanjji člani komisije),

— disciplinsko komisijo dislocirane TO pa sestavlja 7 članov (od tega sta 2 zunanja člana komisije),

— v komisijo za samoupravno delavsko kontrolo DO bomo v vsaki TO in DSSS volili po 1 delegata,

— v komisijo za samoupravno delavsko kontrolo TO oz. DSSS bomo volili 5 delegatov,

— v notranjo arbitražo bo vsaka TO oz. DSSS volila po 2 delegata — arbitra.

Delegate v delegacije zbora združenega dela in delegacije SIS bomo volili za dobo 4 let, prav tako tudi delegate v notranjo arbitražo, delegate v organe samoupravljanja TO, DSSS in DO pa bomo volili za mandatno obdobje dveh let. Ker so kandidatne liste odprte, bomo glasovali tako, da bomo obkrožili zaporedno številko pred kandidatom, za katerega bomo glasovali. Upoštevali pa bomo tudi navodilo na glasovnici, kjer bo navedeno, koliko delegatov se voli.

In še kdo ima pravico voliti? To pravico imajo vsi delavci, ki so v rednem delovnem razmerju (tudi za določen čas, ne pa delavci, ki delajo pogodbeno preko študentskega servisa) ter vojaki, ki so pred odhodom na odsluženje vojaškega roka delali v naši delovni organizaciji.

ANICA

TEČAJ TUJIH JEZIKOV ZA DELAVCE NOVOTEKSA

Od prve do pete stopnje (angleščina, nemščina, francoščina, italijanščina).

Tečaji so stourni. Potekajo v popoldanskem času, dvakrat tedensko, po tri šolske ure. Ena stopnja traja en semester — štiri mesece. Tečaj se bo pričel, če bo za skupino prijavljenih najmanj 15 slušateljev. Na podlagi uspešnega preizkusa znanja bodo izdana potrdila (spričevala).

Prijavite se lahko vsak delovni dan v kadrovskem oddelku pri Mileni Mavsar, referentki za izobraževanje. Kotizacijo 20.000,000 din, v katero je vračunano tudi učno gradivo, plača DO že na začetku tečaja. V primeru, da udeleženec preizkusa znanja ne opravi uspešno oziroma ne prinese potrdila (spričevala), je dolžan celotni znesek vrniti DO.

Kadrovski oddelek

NATEČAJ ZA KREACIJE TEENS

DO Novoteks je v mesecih od oktobra do decembra 1985 izvedla natečaj za kreacije TEENS modelov z namenom, da bi pridobili nove ideje, prislunili potrebam mladih, ki nosijo naše TEENS izdelke, hkrati pa dosegli propagandni učinek, ki ga lahko taka oblika sodelovanja s širšo javnostjo doseže.

Natečaj je zajemal kreacijo moških, ženskih in otroških hlač, kombinezonov, jaken in jovingov.

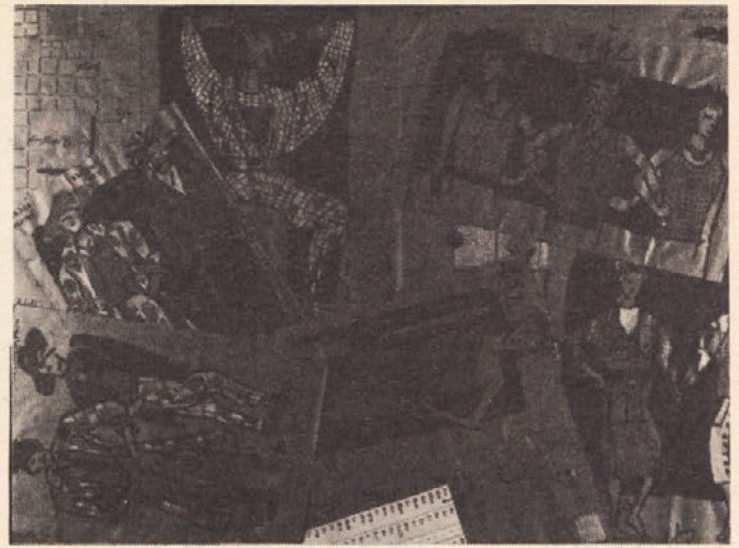
Udeleženci so bili vsi, ki so imeli veselje do kreiranja, vendar niso smeli biti zaposleni kot kreatorji oziroma jim modno kreiranje ni smelo predstavljati glavni vir zaslužka. Prispevke smo upoštevali, če so bili pravilno opremljeni in poslani.

Skice so bile na formatu A4 katerekoli vrste papirja in sicer v barvah ter opravljene z osnovnimi podatki o kreaciji in uporabljenem materialu oz. tkanini.

Komisija je ob zaključku natečaja izbrala najboljše kreacije ter avtorje nagradila:

1. nagrada: 1 x po 30.000 din
2. nagrada: 2 x po 25.000 din
3. nagrada: 2 x po 20.000 din

F. B.

Tretja nagrada TEENS — BORUT BONČINA, Prevalje

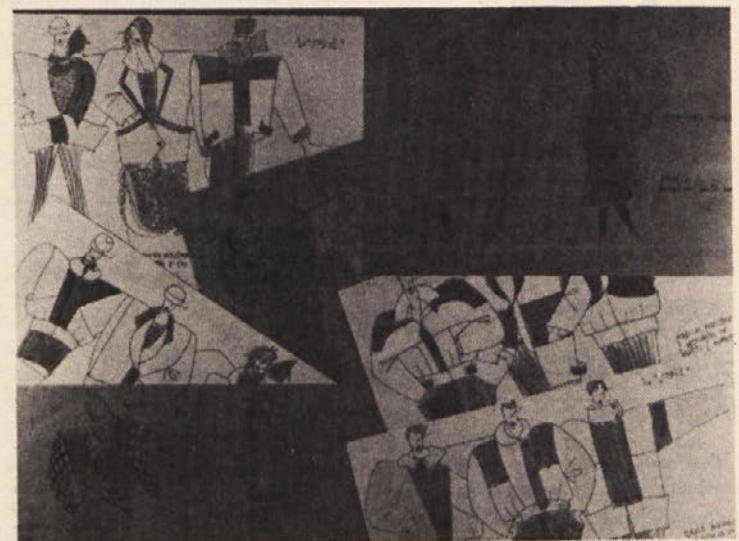
Četrta nagrada TEENS — JOŽICA VIDMAR, Maribor

Prva nagrada TEENS — REBECCA VERGOLIN, Piran

Druga nagrada TEENS — NINA KOS, Maribor

Peta nagrada TEENS — ALMIRA PLANINŠEC, Ljubljana

TEENS®

KONFEKCIJA III, TREBINJE
KALENDAR RADNIH DANA ZA 1986. GODINU

JANUAR	FEBRUAR	MART
APRIL	MAJ	JUNI
JULI	AVGUST	SEPTEMBAR
OKTOBAR	NOVEMBAR	DECEMBAR

LEGENDA:
 - državni praznici
 - slobodne sobote
 - solidarna sobota
 - nedelje

KALENDAR RADNIH DANA ZA 1986. GODINU
KONFEKCIJA PIONIR PRNJAVOR

JANUAR	FEBRUAR	MART
APRIL	MAJ	JUNI
JULI	AVGUST	SEPTEMBAR
OKTOBAR	NOVEMBAR	DECEMBAR

LEGENDA:
 - nedelje
 - proste sobote
 - državni prazniki
 - solidarnostni dan delavcu - neplačan

3 izmene + ostali

4 izmene

PLAN DELOVNIH DNI ZA LETO 1986

mesec	skupaj dni	nedelje	držav. praz.	proste sobote	delovnih dni	plaćanih dni	ur
I	31	4	2	3	22	24	192
II	28	4		2	22	22	176
III	31	5		4 + 1 sol.22 + 1 sol.	22	22	176
IV	30	4		3	23	23	184
V	31	4	2	4	21	23	184
VI	30	5		3	22	22	176
VII	31	4	2	4	21	23	184
VIII	31	5		4	22	22	176
IX	30	4		3	23	23	184
X	31	4		4	23	23	184
XI	30	5	2	2	21	23	184
XII	31	4	1	3	23	24	192
Skupaj	365	52	9	39 + 1	265 + 1	274	2.194

PLAN DELOVNIH DNI ZA LETO 1986

mesec	skupaj dni	nedelje	državni prazniki	proste sobote	delovnih dni	plaćanih dni	ur
I	31			2	29	31	248
II	28				28	28	224
III	31				31	31	248
IV	30		1		29	30	240
V	31		2		29	31	248
VI	30				30	30	240
VII	31		2		29	31	248
VIII	31				31	31	248
IX	30				30	30	240
X	31				31	31	248
XI	30		3		27	30	240
XII	31			1	30	30	240
Skupaj	365		10	1	354	364	2.912

2,5 in 3,5 izmene

PLAN DELOVNIH DNI ZA LETO 1986

mesec	skupaj dni	nedelje	držav. praz.	proste sobote	delovnih dni	plaćanih dni	ur
I	31	4	2		25	27	216
II	28	4			24	24	192
III	31	5			26+1 solid.	26	208
IV	30	4			26	26	208
V	31	4	2		25	27	216
VI	30	5			25	25	200
VII	31	4	2	2	23	25	200
VIII	31	5			26	26	208
IX	30	4			26	26	208
X	31	4			27	27	216
XI	30	5	2		23	25	200
XII	31	4	1	1	25	26	208
Skupaj	365	52	9	3	301	310	2.480

v marcu solid. dan neplačan +1
302

PLAN RADNIH IN PLAĆENIH DANA I SATI ZA 1986. GODINU OOUR KONFEKCIJA TREBINJE

mjesec	radni dani	drž. prazniki	slob. sobote	god. odm.	svega dana	svega sati
januar	22	2			24	192
februar	21				21	168
mart	22				22	176
april	23				23	184
maj	21	2			23	184
juni	22				22	176
juli	6	1	1	16	24	192
avgust	21			2	23	184
septembar	23				23	184
oktobar	20			4	24	192
novembar	21	2			23	184
decembar	22	1			23	184
Skupaj	244	8	1	22	275	2200

Popularizacija tekstilnih poklicev in poklicno usmerjanje mladine

V začetku šolskega leta 1985/86 smo nadaljevali s popularizacijo tekstilnih poklicev, začeto že v preteklem šolskem letu v vsej novomeški regiji po skrbno pripravljene programu. Poklicno usmerjanje mladine smo opravili z namenom, da pridobimo ustrezno število študentov za razpisane štipendije, ki jih bo naša delovna organizacija razpisala v naslednjem šolskem letu.

Več let se že ukvarjamo s problemom, kako zagotoviti ustrezno usposobljene kadre za nemoten potek dela v naši delovni organizaciji. Ob koncu planskih obdobij redno ugotavljamo, da se izobrazbena struktura bistveno ne menja, iz česar lahko sklepamo, da se tudi kvaliteta dela ne bo bistveno izboljšala.

Navedenega problema smo se lotili z uvedbo različnih ukrepov, kot so:

- izboljšanje kadrovske-izobrazevalne dejavnosti,
- zagotovitev boljših štipendijskih pogojev za deficitarne poklice,
- zagotovitev in nudenje kvalitetnejšega mentorstva in instruktaze,
- kvalitetnejše izvajanje strokovnih ekskurzij v delovni organizaciji,
- izvajanje poklicnega usmerjanja po osnovnih in srednjih šolah v novomeški regiji,

— tesnejše sodelovanje z institucijami, ki imajo kakršenkoli vpliv na poklicno usmerjanje mladine.

Organizirane oblike predavanj in razgovorov smo izvajali po konceptu, ki je zajemal:

- predstavitev delovne organizacije Novoteks,
- predstavitev značilnih področij dela tekstilnomehanske, tekstilnokemijske in tekstilnokonfekcijske tehnologije,
- predstavitev izobrazevalnih potreb, ugodnosti pri štipendiranju deficitarnih poklicev, posebne ugodnosti pri izobraževanju za tekstilnomehanske tehnike ter možnosti zaposlitve v naši delovni organizaciji,
- predstavitev tekstilnih srednjih šol ter možnosti za nadaljnje študije na višjih in visokih šolah,
- podajanje informacij o načinu in pogojih izobraževanja.

V naši delovni organizaciji je bilo v tem šolskem letu organiziranih več strokovnih ekskurzij. Skupno število je presegalo 400 udeležencev, ob tem pa velja omeniti skupino 70 učencev, ki so obiskali našo delovno organizacijo z namenom, da se informirajo o načinu in pogojih za izobraževanje na tekstilnih šolah in zaposlitve pri nas. Ta skupina je bila sestavljena iz učencev vseh novomeških osnovnih šol, ki so pri urah poklicnega usmerjanja izrazili željo nadaljevati šolanje za pridobitev poklica v tekstilni stroki.

Osnovne šole, ki so locirane v okolici Novega mesta smo obiskali ter organizirali predavanja za učence sedmih in osmih razredov, hkrati pa opravili tudi razgovor s poklicnimi usmerjevalci na šolah. Po že prej omenjenem programu smo obiskali naslednje šole: Brunovice, Dolenjske Toplice, Kostanjevica, Otočec, Stopiče, Vavta vas, Šmarjeta, Škocjan, Trebnje, Šentjernej.

S to obliko poklicnega usmerjanja po osnovnih šolah smo informacijo posredovali več kot 500 osnovnošolcem. Pri obisku v osnovni šoli Šentjernej pa so bili z učenci prisotni tudi starši, kar je nedvomno najbolj uspešna oblika usmerjanja.

Po grobih podatkih, s katerimi trenutno razpolagamo, je bil odziv osnovnošolcev ugoden, kar so nam potrdili tudi poklicni svetovalci po osnovnih šolah. Kljub relativno ugodnemu odzivu in zanimanju za tekstilno stroko pa je treba upoštevati želje in možnosti staršev osnovnošolske mladine, saj se le-ti pojavljajo kot zaviralni dejavniki pri usmerjanju svojih otrok v tekstilno stroko. Potrebno je poudariti tudi to, da so bili učenci delno že seznanjeni z nadaljevanjem šolanja na tekstilnih šolah, kar je rezultat lanskoletnih podobnih akcij.

Podobne organizirane akcije smo izvedli tudi na šolah srednjega usmerjenega izobraževanja v Novem mestu. Z omenjenimi šolami smo sodelovali na ta način, da smo opravili delovne sestanke s šolskimi psihologi, ki v okviru svojega dela srednješolski mladini svetujejo in ji skušajo posredovati informacije o možnostih pridobitve štipendij in nadaljevanja študija na višjih in visokih šolah. Na podlagi danih informacij lahko pričakujemo, da se bodo srednješolci odločali za nadaljevanje študija šele po informativnih dnevih, ki jih vsako leto organizirajo višje in visoke šole.

Glede na število razpisanih štipendij za šolsko leto 1986/87 lahko predvidevamo, da bomo prejeli zadovoljivo število prijav na razpisane štipendije in tako uresničili načrtovane potrebe.

BRANE FRANKOVIČ

Na robu kulture

Okus malomeščanov

Sentimentalnost je najljubša, lahko bi rekli tudi edina duševna hrana malomeščana. Te emocije »kot-da-bi« so ga sposobne ganiti do jedra, mu izvabiti solze in ga nagnati, da vso noč preživi ob knjigi. Poznavalci šunda in kiča so veliki psihologi in izvedenci za široko, t. j. malomeščansko publiko: vedo, kaj in koliko je česa treba dozirati. Prava umetnost pa je zatiralska, dolgočasna, publiko preprosto ubija.

Malomeščanstvo izhaja iz človeške narave, če se znajde v civiliziranem okolju. Zato je zanj največji sovražnik vse, kar zavira vitalnost. Kakor je umetnost v skrajnih konsekvencah antivitalna (že samo dejstvo, da se ne zadovoljuje s stvarnostjo, je nekaj nenačelnega), je nemožna, da bi med njo in malomeščanom prišlo do razumevanja in sporazumevanja. Vseeno pa malomeščan rad koketira z umetnostjo oz. s tistim, kar imenuje umetnost — brez nje, kot pravi, »ne more«.

Obstaja eno samo pojasnilo za to ljubezen malomeščana do predmeta, ki ga sam imenuje umetnost: s pojmom umetnosti se namreč niso ukvarjali samo umetniki, ampak tudi generacije malomeščanov, zato je pojem dovolj širok, da je mogoče vanj uvrstiti tudi produkte, ki se bodo povsem prilegali naravi in okusu malomeščanstva, te najvztrajnejše in najštevilnejše publike. Kaj vse se ne imenuje umetnost?

Vendar bo malomeščan tudi v tej velikanski množici »del«, ki so vsa krščena s skupnim imenom »umetnost«, z nezmotljivo gotovostjo svoje podzavesti izbral prav tista, ki niso umetniška, a v sebi nosijo zunanje atribute umetnosti. Zunanje, to si velja zapomniti.

Kajti površnost, zunanost je tisto, na kar se malomeščan v prvi vrsti prilepi. Kakor tudi v svojem vsakdanjem življenju ne pozna globine, tako da je zanj celotna stvarnost skupek znakov in namigov, ki mu jih o sebi osebno sporoča, tudi v umetnosti verjame v izključen obstoj zunanosti. Malomeščan je osvobojen vseh razdiralnih dvomov v identiteto notranjega in zunanjega, ne mučijo ga razlike med namenom in fenomenom, bistvom in pojavnostjo.

Tako pri šolanem, se pravi pri zrelem in popolnem malomeščanu ljubezen do površine postane univerzalen in avtomatično uporaben princip selekcije, in sicer na področju življenja pa tudi umetnosti. Če se na primer spozna z osebo, ki se ni kot riba v vodi pripravljena prepustiti prijetnemu zvenu neobvezne konverzacije, v kateri ni prepadov, ostrih ovinkov in brezen, ampak ta oseba postavlja vprašanja, dvomi o tem, da posamezen pojav ustreza imenu, ki ga nosi, se, skratka, spušča v globino — bo malomeščan tako osebo takoj razglasil za »težko« in se je bo izogibal kot samega vruga. Prav tako tudi »težke glasbe« oziroma vsake prave umetnosti, ki ima v sebi plasti, podtekte in implikacije aktivnega sodelovanja, in ne le svilnato opno. Malomeščan ljubi prijetno in zabavno družbo, okolje, v katerem ni problemov. Zmotno bi bilo misliti, da se v dilemi med globino in površino opredeljuje za površino, tega namreč sploh ne razlikuje. Za prizorom sploh ne vidi ozadja, ker za fiziološkim očesom nima duhovnega. Zato njegov selektorski mehanizem ne bo iskal samo likovnih, književnih ali glasbenih fenomenov, ki so brez globine, ampak bo tista, ki to globino imajo, preplaval, ne da bi se potopil, preprosto prezrl jo bo: od glasbe bo ostala samo melodija, od romana samo fabula, od slike samo figura.

To popolno zadovoljstvo z golo površino v umetnosti (dovolj je plast čutil in emocionalna glazura kot njen okras) ustreza malomeščanovemu navdušenju nad bleščavo sveta, zunanje vabljenosti bogastva in znakov visokega standarda. Povsem iluzorno je pričakovati kaj več, kot bi bila povsem odveč kaka druga plast od tiste, ki draži žleze.

Sentimentalnost se po posebnih poteh pritihotapi tudi v izboru barv. Barve sentimenta so: modra, predvsem morska in nebesno modra, modra kot s solzami orošena atmosfera, zatem rožnata in eventuelno vijoličasta. Ne da bi vedel zakaj, bo malomeščan v 80 odstotkih primerov izbral eno od teh barv. V preostalem odstotku bo primaknil kot edino od akromatskih belo, nežno in ganljivo belo kot lilija.

(Nadaljevanje na 10. str.)

Ker se malomeščan brezpogojno identificira z junakom zgodbe in ker niti ne vzame v roke knjige, če ne vidi možnosti take identifikacije, zanj ni vsebine, razen tiste, ki jo lahko zreducira na svoj primer in spravi v zvezo s svojim bitjem. Tako vse življenje neutrudno bere knjige o sebi in se iz romana v roman bolj ljubi in pomiljuje. »Egoizem je dosmrtna strast,« pravi Oscar Wilde. Nikoli se ne konča z razočaranjem. To dobro ve prisec šunda in skrivnost njegovega uspeha je v neverjetno preprostem receptu: ne pozabiti, da je bralec neskončno in izključno zaljubljen vase.

Vseeno pa lahko na dušek prebere tudi kako klasično delo, vendar ga bo tako pošteno ostrgal »odvečnega« balasta in ga tako temeljito zreduciral na svoj primer, da vam bo zastal dih.

S takimi interesi obdarjenemu malomeščanu je nemogoče, pa tudi nepotrebno, da bi opazil odlike umetniške forme. Karkoli bere, gleda ali posluša, vse mu bo ušlo. Če izjavi, da ta in ta pisatelj lepo piše, da ima močan izraz ipd., boste prepričani, da je našel pisca somišljenika, ki je pisal natanko po njegovih željah. Uživanje v sami formi mu je popolnoma tuje.

Absolutni glasbi se kot nečemu motno abstraktnemu načelno izogiba. Poleg tega se tu samo igra, a malomeščan nima smisla za igro, če ne gre za preferans ali tarok. Vseeno pa obstajajo čiste instrumentalne kompozicije, ki se jih bo oklenil. Vendar morajo v tem primeru s svojo instrumentalizacijo oponašati topel človeški glas, biti v temelju podobne pesmi, polne sentimentalnih barv in močnih razbuljivih efektov. Taka je, če navedemo naključno izbran primer, Čajkovskega Pesem brez besed. (Sploh je Čajkovski izdatno in tempirano sentimentalni). Take so malomeščansko genialne Lisztove kompozicije. Tudi Chopin je priljubljen, ker ima »toliko hrepeneče bolečnih in strastnih mest« — vrhno plast njegove glasbe je zlahka mogoče prevesti v slovar sentimenta. Razen tega ne pozabimo, da tudi klavir tako veliko »govori«. Skratka, za malomeščana je odločilna samo barva instrumenta pa tudi barva človeškega glasu. Dajte mu isto skladbo v različni instrumentalizaciji, pa jo bo indignirano odklonil.

Kaj naj še rečemo o njegovem okusu v vsakdanjem življenju. Njegove nežne barve in zavite linije poznamo. Vemo tudi za njegovo ljubezen do bleščečih predmetov (od stekelc in ogledalc pri primitivnih narodih jeokus človeštva napredoval do draguljev civilizirane ženske). Tako je tudi nemalomeščan Tomaž Akvin-

ski moral priznati, da lepoto med drugim odlikuje »nekakšen sijaj«. Malomeščan ima rad značke in medalje, ne le zato, ker mu laskajo o lastni pomembnosti, ampak tudi zato, ker se bleščijo. Pa tudi krašenje je tako človeško. V njegovem stanovanju prevladujejo okraski in sijaj. To, da se vzoruje pri sosedu in prinaša v hišo kose klasičnega pohištva, kolov-

rate, kovčke ali kar je že trenutno v modi, ni zmeraj stvar njegovega okusa (pogosto so mu ti predmeti, ah!, samo napoti), ampak prej vprašanje nadgranje: zbiranje dokazov o svojem okusu. Da, in vprašanje prestiža.

To so stvari širšega pomena v zvezi z mentaliteto malomeščanstva v njegovi generalni liniji.

Glavni nagibi malomeščanskega okusa so: površina in zunanji sijaj, močni elementi in fragmenti, sentimentalnost v doživljanju in izrazu, vsebina in t. i. realistična umetnost ter konzervativizem.

(iz knjige IVAN FOCHT: Skrivnosti umetnosti, Zagreb 1976) Izbral: F. B.

IZ MALIH RASTEJO VELIKI

V NOVOTEKSU

V sredo, 22. 1. 1986, smo odšli v tekstilno tovarno Novoteks.

Tovarišica je vstopila v razred in nam povedala veselo novico: »Ob desetih gremo v Novoteks.« Dečki so zavpili: »Hura!«

Kmalu je bila ura deset. Oblekli smo se in odšli do igrišča, kjer nas je čakal avtobus. Z avtobusom smo se peljali v Bršljin k tovarni Novoteks. Izstopili smo pred trgovino tovarne in počakali nekaj minut, ker nas je neka skupina prehitela.

Tovariš nas je peljal pred tovarno. Najprej smo si ogledali skladišče. Tam smo videli bale s sintetičnim vlaknom, volno, blago in razne niti. Nato smo prišli v predilnico. Tam smo videli, kako stroji predejo niti. Potem smo odšli v tkalnico. Tam pa smo videli, kako stroji tkejo blago. Ko smo hodili skozi proizvodnjo, smo videli kontrolorje blaga. Ti delavci morajo biti pri delu previdni, da kašno napako ne prezrejo. Videli smo delavce, ki režejo blago in ga zlagajo v bale. Nato smo odšli na konfekcijski oddelek. Tam delavci šivajo po modi, kajti le s tem lahko dosežejo prodajo.

Ko smo si vse ogledali, smo odšli ven. Tam nas je tovariš seznanil, da imajo obrate v Vinici, v Metliki in v Bosni in Hercegovini.

David se je zahvalil tovarišu v imenu vseh četrtih razredov.

Morda smo delavce motili pri delu, vendar ta ekskurzija nam bo ostala v spominu.

DANIJELA NEGOVANOVIČ, 4. c OŠ 15. divizije, Grm

EKSKURZIJA V NOVOTEKSU

Čisto nepričakovano smo zvedeli, da se po rekreativnem odmoru odpeljemo v Novoteks, ki je v Bršljinu. To je tovarna blaga in oblačil po najnovejši modi. Tu izdelujejo oblačila teens.

Izstopili smo iz avtobusa in se odpravili na ogled tovarne.

Za uvod je neki uslužbenec razložil, kaj vse bomo videli. Nato smo se odpravili do velikega zelenega šotora. Tam imajo sintetična in volnena vlakna ter odpadne kose blga. Pot smo nadaljevali v tovarniško halo.

Ogledali smo si barvarno, pralnico, nadaljevali smo pot v predpredilnico, predilnico, tkalnico in konfekcijo. Ko smo zapuščali tovarno, se je naš sošolec David v imenu vseh učencev zahvalil za prijazen sprejem in ogled tovarne.

Vstopili smo v naš avtobus in se odpeljali v šolo.

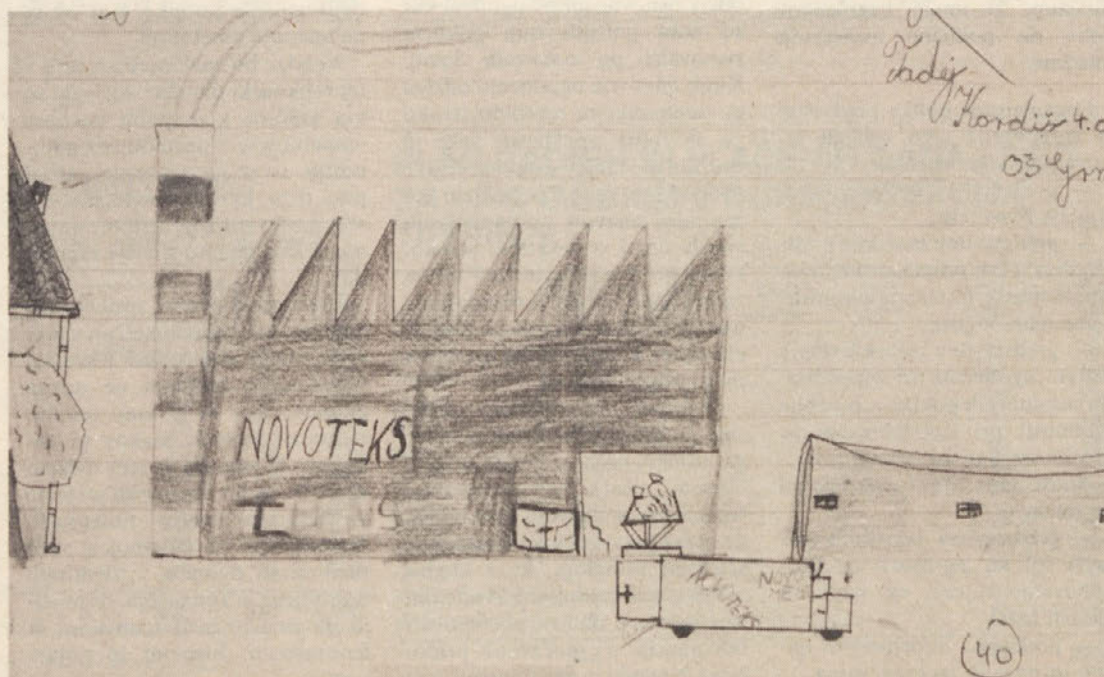
Dan je bil zanimiv. Želim si še takih ekskurzij.

TADEJ KORDIŠ, 4. c OŠ Grm

ZAHVALA

Ob izgubi moje mame se iskreno zahvaljujema OO ZS tozda Konfekcija I in Tkanina za podarjena venca, sodelavkam tozda Konfekcija pa za zbrani denar. Lepo pa se zahvaljujema sodelavcem iz tozda Tkanina Francu Kupleniku, Antonu Žagarju, Alojzu Hočvarju in Alojzu Štrbencu za pomoč v najtežjih trenutkih.

Rezi in Franc Župan

V ČETRTEM TRIMESEČJU SO DAROVALI KRI

PREDILNICA

Jože Kruh (do sedaj že 32-krat), Erika Zakrajšek, Vili Verščaj (10), Alojz Zoran (22), Anton Kebejlj (4), Pavle Kuplenik (48), Brane Mitag (43), Anton Lukše (39), Anton Pate (36), Vinko Hribar (25) in Jožefa Pate (40).

PRIPRAVA

Jana Kovačič (1), Brane Sekula (31), Milena Čučnik (19), Fani Ašič (11), Rajko Petan (35), Martin Plantan (47), Ludva Novak (17), Ana Cesar (32), Alojz Bradač (5), Karolina Barbič (31), Andjelka Kujavica (6), Jožica Brajdič (4), Marjana Povše (6), Magda Klemenčič (6), Fatima Džananović (10), Marija Udovč (25), Jože Perko (8), Vlado Škodnik (8), Anton Breznik (9), Anton Košale (27), Fani Palčar (9), Marjeta Medle (25), Marija Dobovičnik (17), Franc Iljaž (42).

TKALNICA

Mira Sučević (6), Zlata Osterman (17), Silva Selak (2), Anica Kocjan (32), Marija Korče (29), Antonija Zelenkovič (3), Franc Krakar (31), Ana Ban (25), Franc Gorenc (8), Martin Mežnar (16), Ivanka Šmalc (30), Jože Kavšček (32), Ivan Kocjančič (46), Ivan Radoš (60).

OPLEMENITILNICA

Ljuba Avguštin (34), Rudi Zupan (50), Franc Zarabec (10), Slavko Bogolin (44), Metoda Bukovec (7), Edvard Brajdič (9), Vida Golob (20), Dušan Vasič (35), Božo Arabadžija (2), Antonija Rukše (39), Joži Žagar (4), Martin Kozjan (48), Marija Klemenčič (23), Ljubo Klanjšček (20), Martina Vidmar (13), Fikreta Mihajlovič (9), Majda Fideršek (20), Jožica Vovk (24), Zdenka Kotnik (25), Miha Irt (21), Ana Grešak (9), Viktor Avsec (41), Janez Rozman (17), Milan Gerzetič (33), Janez Šinkovec (10), Joži Dragan (9), Draga Kajtazović (51), Janez Rudman (13), Ana Kralj (36), Ana Osolnik (16), Radomir Zoranović (2), Anica Željko (20), Rozalija Kebejlj (14), Vesna Jerič (18), Mihaela Turk (17), Jernej Luzar (8).

PLETILNICA

Tatjana Krhin (7), Marija Bele (7).

INVESTICIJSKO-VZDRŽEVALNA SLUŽBA

Božo Čavlovič (24), Anton Prešeren (10), Ludvik Lužar (10), Ivan Dragan (14), Martin Može (38).

SKUPNE SLUŽBE TO TKANINA

Ivan Staniša (12), Martina Vesel (5), Marta Kapš (11).

TO TRGOVINA

Štefka Medved (10).

TO KONFEKCIJA I NOVO MESTO

Marija Drašler (12), Jožica Glinšek (19), Darinka Kočjaz (4), Jože Mitag (33), Tatjana Klobčar (1), Milan Možnik (32), Jože Rozman (29), Zvonka Kobe (14), Marija Miklič (17), Rudi Gazvoda (20), Jože Mišmaš (50), Jože Novak (24), Marinka Sluga (6), Jožica Lužar (3), Jože Vrščaj (49), Marija Gazvoda (5), Dušanka Vovko (15), Pavla Per (2), Fanika Podvinski (7), Silva Strajnar (12).

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Ljubica Sajovic (3), Stane Hrovat (7), Miha Jerič (13), Ana Hrnčič (20), Miroslava Terzin (14), Metod Žagar (14), Srečko Lamut (12), Boris Ilovar (4), Ivan Bele (10), Bojan Grešak (9), Valentin Levstik (31), Jožica Pucelj (10), Miha Jerič (14).

Občinski odbor Rdečega križa Novo mesto nam je posredoval poročilo o krvodajalstvu v občini Novo mesto v letu 1985. Iz njega je razvidno, da naša organizacija še vedno dosega zelo lep uspeh v krvodajalstvu. V planu za leto 1985 je bilo predvidenih 320 odvzemov, realiziranih pa je bilo 563, kar pomeni, da smo plan izpolnili 176%.

Naša želja je, da bi tudi v prihodnje z vso restnostjo pristopili h krvodajalskim akcijam.

Vsem krvodajalcem, ki so v letu 1985 darovali kri, se pristrčno zahvaljujemo in želimo, da bi se tudi v letošnjem letu tako požrtvovalno udeleževali odvzemov krvi. Novim krvodajalcem pa želimo veliko »korajže«, da bi se čimprej pridružili karavani Novoteksovih krvodajalcev. Veseli bomo, če bomo med znanimi obrazi srečali tudi koga izmed vodilnih in vodstvenih delavcev.

MILENA MAVSAR

ZGODBA O KLOBUKIH

Gospod Fox ima milijon dolarjev. Ta denar pa ne sme biti neizkoriščen in zato gospod Fox ustanovi tovarno klobukov. Ko to izvesta njegova prijatelja, gospod Krox in gospod Nox, tudi ustanovita tovarne klobukov.

Nekaj časa gre proizvodnja in prodaja klobukov kakor po maslu. Toda ker imajo ljudje le po eno glavo, je trg kmalu zasičen in skladišča klobukov ostajajo polna.

To je zgodba neznanega sovjetskega avtorja napisana kmalu po vojni. V njej avtor kritizira kapitalistični gospodarski sistem, češ pri

nas to ni mogoče, ker pri nas vse planiramo.

Pri nas v Jugoslaviji imamo tudi nekaj teh gospodov Foxov, Kroxov in Noxov, le da ni njihov osnovni izdelek klobuk, ampak avtomobili, tovarne sladkorja, rafinerije nafte, tovarne pohištva, bela tehnika itd. Z nerazumnimi odločitvami so nekateri uničili ogromne površine najboljše zemlje (še vedno je imamo dovolj in jo je veliko neobdelane). Če pa naši gospodje Fox, Krox ali Nox pogrešijo, krivdo prevzame delavski razred.

ZURC JOŽE

OBVESTILO O LETOVANJU V POČITNIŠKIH KAPACITETAH DO NOVOTEKS V LETU 1986

Tako kot vsa leta do sedaj bomo tudi v letošnjem letu lahko letovali v počitniških hišicah v Sabunikah pri Zadru, počitniškem domu v Selcah, dveh garsonjerah v Piranu, desetih prikolicah, dveh bivalnih kontejnerjih, ki smo ju kupili lansko leto ter ju postavili v avto Camp Lanterna pri Poreču, in koči na Veliki Planini.

1. SABUNIKE

V Sabunikah pri Zadru je v osmih vrstnih hišicah na voljo 36 ležišč, v štirih enotah po pet ležišč in štirih enotah po štiri ležišča. Vsaka enota ima svojo kuhinjo in spalni prostor ter sanitarije. S seboj moramo prnesti posteljno perilo, kuhinjske krpe in čistila. Vsa potrebna živila lahko nakupimo v naselju ali v Ninu, ki je od Sabunik oddaljen 3 km.

2. POČITNIŠKI DOM SELCE

V domu, ki leži 200 m od morja, s peščeno plažo, je na voljo 37 ležišč, v sedmih posameznih enotah in dveh, ki se po potrebi lahko združita v eno. Vsaka enota ima dva prostora, in sicer kuhinjo in spalni prostor ter sanitarije. S seboj moramo prnesti le posteljno perilo, kuhinjske krpe in čistila. Dom ima urejeno parkirišče in za stavbo nekaj prostora, kjer bomo lahko ob večerih posedeli. Tu se bodo lahko igrali tudi otroci.

3. PIRAN

Za letovanje v Piranu sta na voljo dve garsonjeri, oddaljeni

100 m od morja. V vsaki garsonjeri so štiri ležišča, kuhinja in sanitarije. S seboj moramo prnesti le posteljno perilo, kuhinjske krpe in čistila.

4. PRIKOLICE

1. AVTOCAMP III PADOVA RAB

Tudi letos bomo postavili tri prikolice v avtokampu III Padova na otoku Rabu. Avtokamp je oddaljen od mesta Raba samo 1 km. To je manjši kamp, v katerem so samopostrežna trgovina, tržnica, mesarija in restavracija. Plaža je peščena, v morju pa je mivka, zato je kopanje zelo prijetno za majhne otroke.

2. AVTOKAMP NJIVICE NA OTROKU KRKU

V avtokamp Njivice bomo postavili tri prikolice. Otok Krk je zelo priljubljen za letovanje zaradi bližine in ni vezan na trajekt. Po novem mostu pridemo v Njivice že po dobrih dveh urah in pol. V kampu sta trgovina in restavracija.

3. AVTOKAMP SELCE

Zaradi bližine je tudi avtokamp Selce zelo priljubljen, zato bomo tudi letos postavili štiri prikolice. V kampu so trgovina, restavracija ter možnost rekreacije.

5. AVTOKAMP LANTERNA PRI POREČU

V avtokampu Lanterna pri Poreču sta na voljo dva bivalna

(Nadaljevanje na 12. str.)

(Nadaljevanje z 11. str.)

kontejnerja. V vsakem kontejnerju so štiri ležišča, manjša kuhinjska niša z jedilnico ter posebej spalnica in sanitarije. Pred vzhodom je baldahin, v katerem lahko posedimo na vrtni garnituri.

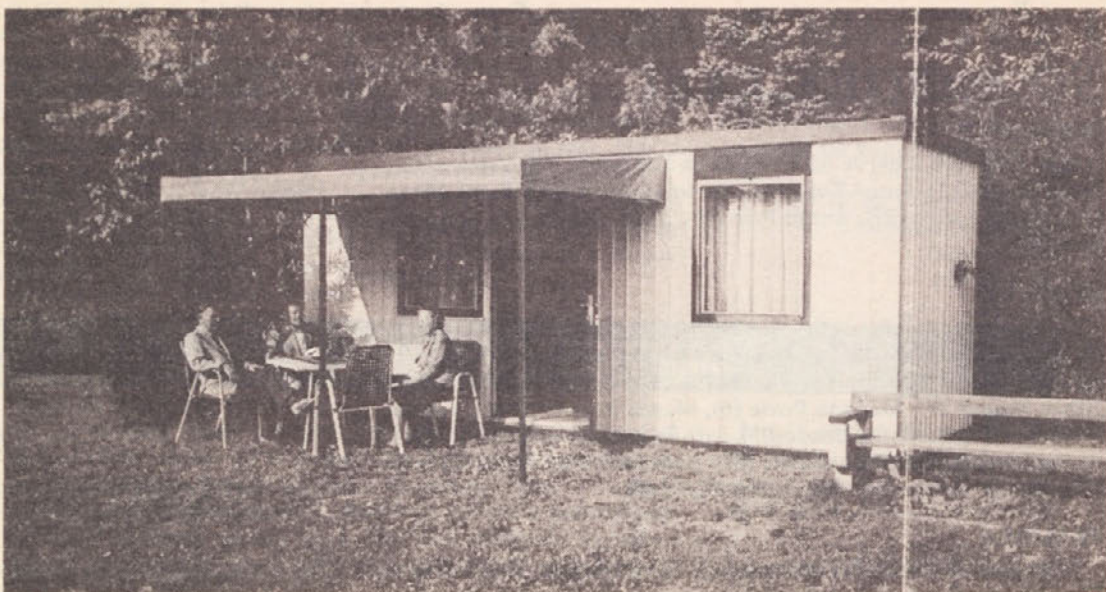
6. VELIKA PLANINA

Tisti, ki jim bolj prija višinski zrak, pa se lahko odločijo za kočico na Veliki Planini, ki je od gondolske postaje oddaljena le nekaj minut. V treh sobah je na voljo deset ležišč. V kuhinji in sobah je na razpolago vsa potrebna oprema, tudi posteljno perilo. S seboj je potrebno prinesiti le kuhinjske krpe in čistila.

TERMINI

Termine smo določili za devet nočnin:

- od 15. 6. do 24. 6.
- od 24. 6. do 3. 7.
- od 3. 7. do 12. 7.
- od 12. 7. do 21. 7.
- od 21. 7. do 30. 7.
- od 30. 7. do 8. 8.
- od 8. 8. do 17. 8.

- od 17. 8. do 26. 8.
- od 26. 8. do 4. 9.

Če bo za počitniški dom Selce ter prikolice Selce toliko prijav kot prejšnja leta oz. še več, bomo morali skrajšati od 9 nočnin na 7

nočnin. Tako bo menjava prvi in zadnji dan ob sobotah.

Menjava za kočico na Veliki Planini ostane tako kot med letom ob 12. uri, v vseh ostalih počitniških enotah pa ob 10. uri.

Cene za letovanje ter turistična taksa bodo objavljene v Glasilu v marcu.

NAVODILA ZA RAZPOREJANJE DELAVCEV ZA LETOVANJE V POČITNIŠKIH KAPACITETAH

1. V času kolektivnega dopusta vseh treh konfekcij se polovico kapacitet odstopi tem temeljnim organizacijam.

2. V sezoni, od 24. 6. do 26. 8. 1986, se dvakrat zaporedoma upošteva prijava delavca, če sta v delovni organizaciji zaposlena oba zakonca, če pa je v delovni organizaciji zaposlen en zakonec, se prijava upošteva vsako drugo leto. V sezoni imajo prednost prosilci s šoloobveznimi otroki. Prosilci morajo zagotoviti polno zasedenost kapacitet.

Znesek za plačilo prijavljenih nočnin bomo odtegovali v treh zaporednih mesečnih obrokih od osebnega dohodka za junij, julij in avgust.

Izpolnjene prijave sprejemajo obratne pisarne in kadrovsko-splošni sektor (referent za družbeni standard) do 15. marca 1986. Kasnejših prijav ne bomo upoštevali.

DARJA NOVINEC

PRIJAVA

za letovanje v Sabunikah, Selcah, Piranu, prikolicah, avtokampu III Padova na Rabu, avtokampu Njivice na Krku in avtokampu Selce, koči na Veliki planini in avtokampu Lanterna pri Poreču.

Ime in priimek _____

Tozd-sektor-oddelek _____

Letni dopust želim izrabiti v času od do to je nočnin, v

Poleg mene bodo letovali še naslednji družinski člani:

Ime in priimek leto rojstva sorodstvo

zaposlen pri

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Prosimo vas, da točno napišete leto zadnjega letovanja v naših počitniških kapacitetah in kolikokrat ste že letovali v glavni sezoni in izven nje.

.....

.....

Datum:

Podpis prijavitelja

Prijave oddajte najkasneje do 15. marca 1986 v obratni pisarni ali v kadrovsko-splošnem sektorju pri referentu za družbeni standard.

Datum sprejema:

KADROVSKO-SPLOŠNI SEKTOR

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

NOVOTEKS je glasilo tekstilne tovarne Novo mesto. Izhaja vsako zadnjo sredo v mesecu v nakladi 2200 izvodov.

Glasilo ureja izdajateljski svet: Miro Jovič (predsednik), Brane Frankovič (glavni in odgovorni urednik), Slavko Kavšek, Franc Brezovar, Jelica Spasovski, Irena Celič, Jože Starešinič, Rudi Vlašič, Jože Zurec, Mojca Juršič, Marjan Podlogar, Majda Dular in Zdenka Židanik.

Uredništvo: Novoteks Novo mesto, Foersterjeva 10 — Časopisni stavek, filmi in prelom DIC Novo mesto, TOZD Grafika, tisk Tiskarna Novo mesto.